

Håll djuren rena

Nötkreatur som är nedsmutsade med gödsel utgör ett djurskyddsproblem och inför slakt medför det en stor ekonomisk förlust. Inom KRAVs djurkontroll är det en av de vanligaste orsakerna till anmärkning (avvikelse).

-Grundavdraget för ett djur som är smutsigt vid slakt är 200 kr, säger Johan Olsson nötrådgivare på KLS. Du som är med i Lantköket förlorar 400 kr i utebliven Lantköket-premie. KRAV-leverantörer i Lantköket förlorar dessutom hela KRAV-tillägget.

Avdraget i slakten beror på att man måste sänka hastigheten på slaktbandet och öka avståndet mellan kropparna när de är nedsmutsade, annars finns risk för nedsmutsning av köttet. Det är mycket svårare att upprätthålla god hygien vid slakt av smutsiga djur.

Strö **riktigt** för att undvika nedsmutsning. I system med djupströ är en skrapad gödselyta närmast foderbordet en bra lösning. Gör rent gödselytan ofta. För hög beläggning bidrar till ökad nedsmutsning. Äldre djur som binds upp i ett isolerat stall ska klippas vid installnig. Om problem ändå uppstår rykta och tvätta djurens lår och undersidor inför slakt.

Om du planerar en ombyggnad eller att bygga ett nytt stall är det viktigt att fundera på om djuren kan hålla sig rena. SS

Kan du bedöma slaktmognad?

En kurs i slaktmognadsbedömning för nöt planeras i samarbete mellan Kalmar-Tjust husdjur och KLS. Tidpunkten blir i januari. Andreas Danielsson håller i kursen, där deltagarna får bedöma slaktdjur en kväll i en besättning och gissa vikt och klassning. Följande förmiddag ges facit på slakteriet. Viktig kunskap för att öka lönsamheten, det är också ett utmärkt tillfälle till ett studiebesök på KLS. Anmäl ditt intresse till *Kalmar-Tjust Husdjur* tel 0480-383 00

Revidering av KRAVs regler

Istället för en genomgång av alla KRAV:s regler vartannat år sker nu löpande revideringar av kortare avsnitt. Slaktreglerna har varit på remiss

~~Förslagen gäller till största delen förändrade och~~
mer detaljerade regler som gäller djurhantering. En grundlig genomgång av dagens förhållanden vid slakterierna pågår samtidigt.

Skärpta krav på miljövänliga kemikalier

Från och med årsskiftet skärper KRAV reglerna så att miljövänliga rengöringsmedel och godkända juvernäringsprodukter ska användas. Anders Hjort på KRAV hänvisar till svensk mjölks hemsida www.brakemrad.svenskmjolk.se där godkända produkter finns listade.

Kom ihåg...

Att nötkreatur yngre än 20 månader i KRAV produktion bara får hållas bundna en kortare tid för att vänja sig vid bindslen (3 månader). Från och med 1 september 2002 ska alla djur yngre än 20 månader kunna röra sig fritt i KRAV-besättningar. Källa www.krav.se

Är det lönsamt att använda ekologiska gödselmedel i spannmålsodlingen?

Det finns ett antal gödselmedel som är KRAV-godkända och därmed får användas i ekologisk odling. De flesta är relativt dyra och frågan är om det är lönsamt att använda dem i ekologisk spannmålsodling. Här följer en artikel av Anita Norén som är rådgivare för ekologisk odling på Länsstyrelsen i Örebro län

I ett examensarbete vid SLU har man gått igenom resultaten från 15 försök som genomfördes mellan åren 1988 och 1999. De gödselmedel som provades i försöken var Binadan, Biofer och Bio Vinass.

De olika gödselmedlen gav ungefär lika stor ökning av avkastningen vid samma kvävegiva. I medeltal var skördeökningen mellan 16 och 45 % i intervallet 40-120 kg kväve per hektar. Grödorna var korn samt höst- och vårvete. Hur proteinhalten i vete påverkades av gödslingen varierade. I vissa försök ökade proteinhalten med ökad gödsling medan den minskade i andra försök.

Var det lönsamt att gödsla i försöken?

Priset på Binadan och Biofer är högt, medan Bio Vinass är relativt billigt för att vara ett organiskt gödselmedel. Det är bara i några få försök med gödsling i spannmål där det lönat sig att gödsla med Binadan eller Biofer. BioVinass har i många fall gett ett förbättrat totalnetto, efter att kostnaden för gödselmedel och spridning dragits bort.

När man jämför ekonomin i gödslingen ska man tänka på att med Binadan och Biofer tillför man även fosfor, vilket saknas i Bio Vinass. Långtids-effekten av gödslingen undersöktes inte i försöken.

Sammanfattande råd

- KRAV-godkända gödselmedel kan vara ett komplement till grödor där förfrukten varit svag eller grüngödslingsvallen blivit dålig.
- De pelleterade gödselmedlen bör radmyllas eller harvas ner för att få full effekt.

Tabell. Olika KRAV- godkända gödselmedel

Gödselmedel	Innehåll
Biofer	Gödselmedel av biprodukter från svenska slakterier och livsmedels-industri. Kvävet kommer huvud-sakligen från köttmjöl. Pelleterat eller i mjölform, med olika andel N, P och K.
Bio komb	Kycklingfjädrar som komposterats. Finns med olika andel N, P och K
Binadan	Kycklinggödsel samt i vissa produkter även stenmjöl, kaliumrika skörderester och benmjöl. Finns med olika andel N, P och K. Pelleterat
Biovinass	Flytande biprodukt från jästindustrin, huvudsakligen melass. Innehåller N, och K men ingen fosfor. Flytande produkt som vanligen späds med vatten eller nötflyt och sprids med flytgödselspridare med släpslangar.

Källor: N. Bergman, SLU Skara, 2000. Effekter av KRAV-godkända gödselmedel på skörd och proteinhalt hos vår- och höstvet. Engström & Rölin, HS Värmland, Gödslings- och kalkningsråd för ekologisk odling 2002.

Kommentar: Odlare med det ekologiska stödet ska behovspröva användningen av inköpta gödselmedel hos Länsstyrelsen minst 3 veckor före spridning. Gödselmedel med bearbetat animaliskt protein får

inte spridas på slåtter-, betesvallar eller grönfoder enligt KRAVs regler. SS

Större mångfald i ekologisk odling

I södra och centrala delarna av Finland har forskare undersökt ogräsförekomsten i 690 konventionella och ekologiska fält under tre år.

Totalt hittade man 160 arter (varav 26 gräs). I de ekologiska fälten hittades i genomsnitt 24 arter och i de konventionella 16 arter per fält.

Antalet ogräsplantor var i medeltal 136 plantor per kvadratmeter i de konventionellt odlade fälten och 469 ogräsplantor per kvadratmeter i de ekologiskt odlade fälten.

Ogräset utgjorde 3 % av den totala produktionen av biomassa i de konventionellt odlade fälten och 17 % av den totala biomassan i de ekologiskt odlade fälten. Kvickrot stod för den högsta andelen av ogräsbiomassan. Källa: www.sjv.se

Notiser

Milko lanserar minimjolk

– Den första veckans försäljning har gått bra. Produktionen är nu intrimmad och under nästa år räknar vi med att sälja 2,7 miljoner liter ekologisk minimjolk. Den ekologiska minimjölken kostar cirka 1 krona mer i butik än den "gamla" minimjölken och vi har överlag fått mycket positiva reaktioner angående lanseringen, säger Åsa Banér, Produktchef på Milko. Källa: *Ekowebs nyhetsbrev v 46*

Skövde behåller KRAV-slakten

– Det går bra för oss. Vi ökar nötboskapsslakten med 10 procent i år till cirka 30 000 nötboskap. Av detta så är cirka 2000 KRAV-nötboskap, varav hälften i dagsläget säljs med KRAV-tillägg. Under året har vi även plockat in ett par nya KRAV-nötköttproducenter och vi räknar vi med att göra det under nästa år också, säger Ingvar Pettersson, marknadschef för Skövde slakteri. Källa: *Ekowebs nyhetsbrev vecka 46*

Ansvarig för det ekologiska nyhetsbrevet är Stina Sigvardsson tfn 0480-82956, 070-2581185 **Ekologiska nyhetsbrevet, studieresor och kurser ingår i det svenska KULM-programmet och delfinansieras av EU.**